

FORANTIK

Medlemsblad for Antik-Historisk Selskab

Forår 2008

FORANTIK 4

Medlemsblad for Antik-Historisk Selskab

Ølbyvej 15, 7600 Struer

Tlf. 97 56 81 81 E-mail: benny.boysen@mail.dk

Hjemmeside: www.antikhistorie.dk

CVR Nummer 29 55 13 24

Bankforbindelse: Andelskassen Midtvest Reg. Nr. 5977 Konto: 101405-3

Bestyrelse:

Formand: Benny Boysen, Ølbyvej 15, 7600 Struer Tlf. 97568181

Næstformand: Leif Bech, Grøndalvej 14, Hvidbjerg 7790 Thyholm Tlf. 97871658

Kasserer: Jill Bryant, Bjerregårdsvej 7, Stadil, 6980 Tim Tlf. 97331900

Sekretær: Nina Bernth-Andersen, Lucernemarken 17, Resen 7600 Struer Tlf. 97861911

Øvrige medlemmer:

Niels Høy Jørgensen, Kastanievænget 40, 7800 Skive Tlf. 97511356

Mogens Markusen, Poul Gerness Vej 22, 7430 Ikast Tlf. 97152161

André Ebbesen, Spøttrupvej 31, 7400 Herning Tlf. 97269249

Antik-Historisk Selskab er oprettet maj 2006 på initiativ af en række antikvitetsinteresserede mennesker i Midt- og Vestjylland. I selskabets vedtægter er anført, at selskabets virkeområde primært er det midt- og vestjyske område, og "Selskabets formål er inden for sit geografiske virkeområde gennem foredrag og kurser samt ved kulturelle og debatskabende arrangementer inden for den folkeoplysende ramme at formidle viden og udveksle erfaringer omkring antikviteter og den kulturhistorie, der er knyttet til disse. Derudover afvikles der ekskursioner med samme formål".

Nye medlemmer optages i selskabet ved henvendelse til et af bestyrelsens medlemmer. Det årlige kontingent udgør kr. 200.- for et fuldt medlemskab. I forbindelse med et fuldt medlemskab kan også optages associerede medlemmer til halvt kontingent – Associerede medlemmer har ikke stemmeret på generalforsamlingen, men deltager på lige fod med andre i selskabets arrangementer.

FORANTIK redigeres af et udvalg med formanden som ansvarshavende redaktør, som også har skrevet alle usignede artikler, men bladets spalter er åbne for indlæg fra medlemmerne. Udkommer mindst 2 gange årligt.

FORANTIK: ISSN 1902-5467 (Papir-udgaven)

FORANTIK: ISSN 1902-5483 (Online-udgaven)

Internationalt og lokalt

I det engelske magasin "Antique Collecting" fortæller en handlende, at det for nogle år siden var tilstrækkeligt at have et forretningslokale med fornuftige åbningstider for at have et rimeligt udkomme som antikvitethandler.

Nogle år senere var det nødvendigt en gang imellem at lukke butikken og flytte varerne ud på de antikvitsudstillinger, der dengang - så vel som nu - var meget populære i England og hvor han solgte rigtig godt.

Nu har han fundet ud af, at hverken butikslokale eller deltagelse i udstillinger er nødvendigt; man skal bare have en hjemmeside på Internettet, så kan man pludselig få hele verden som kunde.

Se det var i England. Mon noget tilsvarende gør sig gældende i Danmark? - Vi fik lidt af et svar på det ved to af de foredrag, vi havde arrangeret i efteråret.

Kathrine Jørgensen, der er forfatter til de to store bøger om keramikfabrikken P. Ipsens Enke, kunne berette om det store prishop, som fabrikkens produkter havde oplevet, efter at hendes bøger var kommet ud. Så meget at en del af fabrikkens produktion, som i sin tid var eksporteret til Amerika, nu via opkøb på Internettet er på vej tilbage til det danske marked.

Jan Ringsmoses foredrag om "Antik på Internettet" bekræftede denne globalisering af handelen med antikviteter og ligeledes, hvordan genstandenes priser, der er oplyst på nogle antikvitethandlers velbesøgte hjemmesider, benyttes af andre til fastsættelse af priser specielt på varer, som ikke er unika men "standard" og dermed produceret i store serier f. eks. porcelænsfigurer, platter, spisestel og bøger.

En forudsætning for Internettets succes for omsætning af varer er en rigtig og fyldestgørende beskrivelse af de ting, der er sat til salg, og her kniber det. En stor del af de varer, som omsættes via Internettet, returneres, fordi beskrivelsen ikke passer med virkeligheden.

De auktionshuse, som udelukkende opererer med salg via Internettet, kender problemet, da denne salgsmetode ikke er anerkendt som auktionssalg, men som fjernsalg, hvor køberen er garanteret en returret. Her tjener postvæsenet mange penge ved at sende pakker både frem og tilbage.

Internettet er velegnet til salg af genstande, som er "standard", men hvilken seriøs køber vil undvære selv at beskue og undersøge en attraktiv genstand?

Antik-Historisk Selskabs medlemmer har nu igen chancen for at få tingene i hænderne og helt op til øjet til nærmere eftersyn. Tinghallen i Viborg har igen i år været så venlig at stille friбилletter til rådighed for selskabets medlemmer til antikvitsudstillingen i dagene 8. - 10. februar.

Så der ses vi måske næste gang - eller bliver det til vores store dagseminar søndag den 30. marts - husk at kigge arrangementsoversigten grundigt igennem. Der er mange gode anledninger til at mødes.

Forårets program 2008

Mandag 7. januar

2. semester i Antikvitets-kompetence begynder. Se særlig omtale

Mandag 21. januar

2. kursusaften i Antikvitets-kompetence. Se særlig omtale

Mandag 4. februar

3. kursusaften i Antikvitets-kompetence. Se særlig omtale

Weekenden 8. -10. Februar

Antikudstilling i Tinghallen

Disse tre dage afholdes antikudstilling i Tinghallen, Tingvej 2, Viborg. Meget generøst har arrangørerne tilbudt gratis adgang til udstillingen for alle medlemmer af Antik-Historisk Selskab. Der er i dette nummer af FORANTIKN indlagt fribillet til udstillingen. Husk at udfylde billetten med navn og postnummer/by inden aflevering ved indgangen.

Lørdag og søndag er det i tidsrummet 10 – 13 muligt at få vurderet medbragte genstande. Her vil bl. a. AHS's formand være i panelet.

Mandag 18. februar

4. kursusaften i Antikvitets-kompetence. Se særlig omtale.

Torsdag 28. februar kl. 19

Samlingsbesøg

Vi er indbudt til at besøge en stor privat dukkesamling i Struer – nærmest et helt lille dukkemuseum, som også omfatter dukkemøbler og -interiører. Da der er begrænset plads er det nødvendigt med tilmelding, hvilket kan ske telefonisk til alle bestyrelsesmedlemmer eller via e-mail. Der vil blive serveret kaffe for os. Deltagerpris kr. 35.- pr. person. Adresse og kørselsvejledning oplyses efter tilmelding.

Søndag 30. marts kl. 9 – 17

Heldagskursus om antikviteter

AHS afholder igen i år et dagseminar om antikviteter. Det sker på Borbjerg Mølle Kro øst for Holstebro. Programmet for dagen ser således ud:

Kl. 9000:

Kursusbureau åbner. Deltagerne ankommer og betaler for kurset, får udleveret

kongresmærker, deltagerliste samt endeligt program, og er derefter velkommen til at deltage i kroens store morgenbuffet frem til kursusstart.

Kl. 1000:

Velkomst og første foredrag afvikles:

Museumsinspektør Lene Floris, Holbæk Museum:

Den nye interesse for Knabstrup Keramik

Knabstrup keramik er meget andet end de brune glaserede syltekrukker, som vi alle kender. Holbæk Museum har gjort dette værk til et relevant arbejdsfelt. Lene Floris arbejder sammen med historikeren Peter Korsgaard på en bog om virksomheden og dens produkter samtidig med at museet har opbygget en repræsentativ samling af produkter. Her en ny viden at hente om et produkt, der er "på vej op". Afvikles i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Kl. 1200:

Frokost i kroens lokaler

Kl. 1300:

Introduktioner

Afvikling af en række korte introduktionsoplæg fra nogle af selskabets medlemmer. Indlæggene skal være af højst 15 minutters varighed og må gerne være emner i "udkanten" af antikvitetsområdet. Vi har allerede nogle oplagte introduktioner, men man er velkommen til at melde sig med indlæg, hvilket skal ske til formanden inden 15. marts. De allerede kendte introduktioner er:

Asgar Andersen, Hurup:

"Så tager vi et lille glas"!

Asgar introducerer historien om snapseglasset og viser eksempler fra sin store samling.

Lars Krintel, Greve Strand:

"Antikbrevkassen – svar på tiltale"!

Lars er ejer og leder af Antikbrevkassen på Internettet. Her præsenterer han kort mulighederne for at spørge og få svar.

Her er plads til nye emner.

Kl. 1430:

Kaffepause

Deltagerne mulighed for at være med ved kroens store berømte søndagskaffebord, der har op til 10 forskellige slags hjemmebagt brød.

Kl. 1500:

Formand for Georg Jensen Selskabet: Michael Krogsgaard:

Georg Jensen – Danmarks berømte sølvsmed

Ved et power-point show giver formanden for Georg Jensen Selskabet et indblik i virksomhedens historie, dens mennesker og produkter. Afvikles i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Kl. 1700:

Dagseminaret slutter

Deltagelse i AHS's dagseminar kræver tilmelding senest 15. marts til formanden eller via hjemmesiden (se adresser m.v. på omslagets inderside). Deltagerpris er for AHS medlemmer kr. 480.- Dagseminaret er også åbent for ikke-medlemmer til en pris af kr. 600.-

Betalingen dækker ud over foredragene deltagelse i morgenbuffet, frokost og kroens søndagskaffebord. Drikkevarer er for egen regning, men der vil være adgang til frisk vand og frugt under hele seminaret.

Bemærk at datoen er den dag, hvor sommertiden begynder, og der bliver en times mindre søvn. Så er det da herligt at tænke på, at man bare kan tage på kroen og deltage i en lækker og alsidig morgenbuffet, for slet ikke at tale om de gode tilbud resten af dagen.

Torsdag 10. april kl. 19

Generalforsamling

Antik-Historisk Selskab holder generalforsamling på Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle ved Vemb. Dagsorden vil være ifølge lovene. Indkaldelse med endelig dagsorden vil til alle med mailadresse ske elektronisk og til andre ved almindeligt brev.

Deltagerne opfordres til at medbringe en ting, man gerne vil præsentere for forsamlingen, fortælle om, eller have oplysninger om.

Vær opmærksom på at spørgsmål eller forslag, som et medlem ønsker behandlet på selskabets generalforsamling samt forslag til valg af medlemmer til bestyrelsen skal være formanden eller sekretæren i hænde senest 1. marts, således forslagene og en evt. præsentation af kandidaterne kan fremgå af indkaldelsen til generalforsamlingen.

Selskabet er vært for kaffen, men af hensyn til indkøb er det nødvendigt med tilmelding senest dagen før. Det kan ske til et bestyrelsesmedlem eller via mail eller via "kontakt os" menuen på hjemmesiden.

Onsdag 21. maj kl. 19:

Samlingsbesøg

Besøg hos Boje Larsen, Jens Søndergaards vej 20 i Lemvig, som har flere interessante samlinger, han gerne vil præsentere. Det er først og fremmest den imponerende sam-

ling af flasker det gælder, men derudover er der en betragtelig samling af rav samt "smør- og mejerieffekter" – altså lidt for enhver smag. Der serveres kaffe for os. Af hensyn til deltagerantal er tilmelding nødvendig, hvilket kan ske til et bestyrelsesmedlem, senest 2 dage før besøget. Deltagerpris kr. 35.- Kørevejledning kan fås ved tilmelding.

Herefter holder selskabet sommerferie frem til september. Efterårets program vil fremgå af næste nummer af FORANTIK, som vil blive sendt til medlemmerne i august. Bestyrelsen tager gerne imod forslag til foredrags- og kursussemner, ekskursioner og samlingsbesøg.

Kursusrække:

Antikvitets-kompetence

Her i vinteren fortsætter vi med 2. semester i AHS's kursusrække i Antikvitetskompetence, som afvikles på Gimsinghoved Kunst- og Kulturcenter i Struer. Kurset er en omarbejdet udgave af de kurser i antikvitetskendskab, som gennem de seneste år har været afholdt i samarbejde med oplysningsforbund i byerne Ikast, Ringkøbing, Holstebro, Skive og Thisted.

Kursusaften er mandage og kursusleder vil være AHS formand, der ligeledes vil undergive suppleret med hjælp og indlæg fra andre medlemmer af selskabet. Det koster kr. 200.- at deltage i hele seminaret, men ønsker man kun at deltage i enkelte af aftenerne, betaler man kr. 60.- pr. gang. Det er ikke nødvendigt med tilmelding, da der allerede er tilstrækkeligt med deltagere til at kurset gennemføres. Tag selv kaffe med.

Mandag 7. januar kl. 19:

Porcelæn. Her gennemgås en generel porcelænshistorie i meget store træk, hvorefter vi koncentrerer os om de danske fabrikker som den kongelige, B&G, Dahl Jensen og Lyngby. Der vil bl. a. blive præsenteret litteratur til fortsat selvstudium, men det er vigtigt at du selv medbringer, hvad du evt. gerne vil vide noget mere om, og her må det også gerne være noget, som er produceret i udlandet, for også det og dets mærker, er godt studiestof. – Det gælder i øvrigt alle aftener.

Mandag 21. januar kl. 19:

Keramik og Fajance. Keramik er en betegnelse, som dækker alt, hvad der er fremstillet af forskellige ler- og jordtyper. Lige fra mursten til kongeligt porcelæn. Det vil være en opsamlingsaften, hvor vi kommer omkring de genstande og materialer, vi ikke tidligere har berørt, men særlig vil der blive lagt vægt på fabrikken Alumina og udenlandske fajancer.

Mandag 4. februar kl. 19:

De uædle metaller. Her er min hjemmebane, som er de genstande, der lige i tiden er gledet lidt i baggrunden, nemlig kobber, messing, tin og jern. Det er efter min mening rigtig gode studieobjekter, som samtidig indeholder en masse kulturhistorie. Tag endelig med, hvad I kan bære, jeg påtager mig også gerne hjemmeopgaver, hvis det er nødvendigt for at finde et facit.

Mandag 18. februar kl. 19:

Malerier. Det er et nyt emneområde, som jeg efter mange opfordringer kaster mig ud i. Hvorledes identificerer man en kunstner, og er netop denne kunstner noget værd, Jeg har allieret mig med en professionelt arbejdende malerikonservator, som vil give gode råd om rensning, opbevaring m.v. samt besked om, hvad man absolut selv skal holde sig fra.

Logo til Antik-Historisk Selskab

Af Niels Høy Jørgensen

Antik-Historisk Selskab udskriver hermed en konkurrence blandt selskabets medlemmer om at udarbejde forslag til et logo for selskabet.

Logoet skal bl. a. anvendes på brevpapir, i annoncer og i det hele taget være med til at profilere selskabets ide og formål, og må derfor opfylde visse betingelser:

1. Logoet skal klart signalere, at det drejer sig om antik
2. Hvis forslaget udformes med farver, skal det også kunne gengives i sort/hvid
3. Forslaget skal ikke nødvendigvis indeholde selskabets fulde navn, men kan være et symbol eller lignende, som benyttes sammen med selskabets navn.
4. Forslag må gerne udarbejdes i et større målestoksforhold, men skal kunne nedfotograferes uden tab af detaljer, hvis det f. eks. gengives med en højde på ca. 3 cm.
5. Logoet må ikke have et udseende eller indhold, der krænker andres rettigheder eller copyright.
6. Alle rettigheder til at benytte logoet overgår til Antik-Historisk Selskab. Ønsker AHS at benytte et indsendt forslag i en lidt ændret form skal dette godkendes af indsenderen.

Forslag fremsendes til formanden senest 1. marts 2008 pr. post eller mail, og bestyrelsen tager stilling til indkomne forslag på næste bestyrelsesmøde. En evt. vinder vil blive belønnet med 6 flasker god rødvin. Fremkommer der ikke et anvendeligt forslag vil bestyrelsen tage stilling til, om der skal udskrives en ny konkurrence. Vinderforslag vil blive offentliggjort i FORANTIK 5 og på selskabets hjemmeside.

Når antik kun betyder brugt!

Af Benny Boysen

Antikvitetbranchens mangel på organisation har medført en glidning, hvor skrot nærmest er blevet synonym med antik. – Det er på tide branchen organiserer sig og distancerer sig og får etableret en autoriseret uddannelse.

Hvad har en frisør, en pressefotograf, en dekoratør og en husholdningslærer til fælles? – Jo, de er antikvitetshandlere – endda på fuldtid! Hvad mere de har til fælles er, at de aldrig har modtaget nogen form for undervisning eller uddannelse, inden for det som nu er deres profession. Deres viden om egen branche bygger på en interesse for – måske endda en kærlighed til – de gamle sager og selvfølgelig også en erfaring erhvervet the hard way gennem mange års håndtering af antikviteter, men nogen egentlig uddannelse eller eksamen inden for faget findes ikke i Danmark.

Det er svært overhovedet at definere, hvad der er antikviteter, og hvad en antikvitetshandler egentlig bør handle med. Det gør det ikke lettere, at mange rent organisationsmæssigt også knytter ordet Kunst- på.

Den største del af de forretninger, som i dag skilter med at sælge antik, hører hjemme under det, som for få år siden betegnedes som marskandiseri, men der er gået voldsom inflation i begrebet antik. På TDCs gule sider findes kun en enkelt annonce under marskandisere, hvorimod der er trængsel på siden med antikviteter.

”Marskandisere elsker skilte med ordet ANTIK, det betyder nemlig bare at varerne ikke er nye. Skiltet ANTIK er næsten altid garanti for, at der ikke findes antikviteter i forretningen!” – skrev Bo Bramsen allerede i 1980, og siden da har han i uhyggelig grad fået endnu mere ret.

Enhver, der rettelig skulle have titlen Marskandiser på sit visitkort, har for længst tildelt sig selv titlen Antikvitetshandler, for ordet antik er så bekvemt internationalt, at det umiddelbart genkendes af alle nationaliteter.

Af hensyn til eget renommé bør det, man kan kalde den mere seriøse del af branchen tage opgaven på sig med at få skabt en egentlig uddannelse, der kan kvalificere til erhvervet og tillige arbejde for løsning af andre fælles problemer.

En hasteopgave kunne således være at få skabt et piktogram for branchen i lighed med golfklubber og andre, der har brug for skiltehenvisning i det åbne land. Krakilske vejmyndigheder har længe praktiseret ulyst til at hjælpe folk med at finde vej til de antikforretninger, der i stort tal er etableret i landområder, som en ikke ubetydelig del af turisterhvervet.

Turistorganisationerne har for længst opdaget, at en god antikforretning i et landområde er en attraktion i sig selv – og en god kilde til annoncekroner i turistbrochurerne – selv om den ikke kan opnå at blive vejvist med det officielle attraktionslogo: Sct. Hanskorset.

Den dårlige organisering af antikbranchen betyder, at der ikke er nogen, der presser på uddannelsesmyndighederne for at få skabt en egentlig uddannelse. I andre brancher som f. eks. inden for forsikring og ejendomshandel har brancherne for længst skabt deres egne uddannelser, der nærmest på akademisk vis berettiger fagenes udøvere til

at føje en grad til deres titel, og hvad ville der være i vejen for, at man fremover også ville kunne kalde sig Exam. Antikvitetshandler, eller måske endda stats-examineret eller statsautoriseret ditto.

Der er for så vidt intet i vejen for, at man allerede nu kan bruge ordet Registreret foran titlen, hvis man da ellers har sørget for at få sin registrering hos politiet i orden. Rent faktisk hedder den tilladelse, man kan hente hos politiet, hvis man da ikke har noget udestående med det offentlige, "Tilladelse til at handle med brugte genstande". – En tilladelse, som gives efter den lov, som ligeledes omhandler pantelåner-virksomhed - Lovgivningsmæssigt er dansk antikvitetshandel på lige fod med skrotbranchen "Gammelt jern, metal og andet affald", som det er formuleret i loven. Her var der måske også noget for en fagorganisation at tage sig af.

Den etablerede antikvitetshandel i Danmark har allerede to brancheorganisationer. For få år siden var der tre, nemlig både en union, en forening og en ring. Fælles for dem var en lidt logeagtig medlemstilgang. Det var ikke nogen uddannelsesmæssig baggrund, der betingede optagelse, men mest det, at man havde bevist, at man kunne begå sig i branchen og i øvrigt kunne tilslutte sig et sæt etiske regler, der absolut var med til at højne branchens selvdisciplin og æstetik. Siden er "foreningen" gået i opløsning af mangel på nytilgang og engagement samt en splittende intern uenighed. Antikvitetshandlere er individualister, der sætter egne mål højere end fodslag og fællesskab til gavn for hele branchen.

En ny underskov er ved at skyde op i form af de mange genbrugsbutikker, der drives af velgørende sociale eller kirkelige organisationer. Påstår man spontant, at det jo ikke har noget med antikviteter at gøre, så tager man grumme fejl.

Der findes "antikvitetshandlere", som henter en stor del af deres varelager i genbrugsbutikkerne, og trafikken går også den modsatte vej. Mange antikvitets-handlende kender til at have folk fra genbrugsbutikkerne rendende for at "lure priserne af". For har genbrugsbutikkerne fået noget ind, der blot ligner, det man finder i antikvitetsforretningerne, tager man gerne udgangspunkt i antikpriser. Selv om varerne er helt usammenlignelige, kan de godt ligne hinanden.

Der er i øvrigt i vor globale tidsalder dukket en anden fare op, idet der er blevet et stort marked for, hvad man kan kalde Antique-look-alike. Nemlig varer, som bevidst er skabt med henblik på at tage sig ud for noget, de slet ikke er. De oversvømmer det europæiske marked i containervis og kan også finde vej til selv de fineste antikvitetsbutikker. Det er ikke noget nyt, eftersom netop antikbranchen i mange år har været plaget af efterligninger, kopier og forfalskninger. Den seriøse handlende vil altid udstede en garanti, der forsikrer, at en vare vil blive tilbagekøbt, hvis beskrivelsen af den "ikke holder vand". Der adskiller den reelle antikvitets-handlende sig fra kræmmermarkederne.

Et helt tredje problem, som har bredt sig fra kræmmermarkederne og langt ind i den seriøse del af antikhandelen, er den opfattelse, at man naturligvis ikke skal betale den pris, der forlanges for en vare – det synes efterhånden at være reglen alle steder. Endnu husker jeg replikskiftet på en kunstudstilling for en snes år siden. Maleren havde mærket sit billede med en pris, og en potentiel kunde spurgte, hvad billedet så skulle koste. ”Prisen” sagde maleren, ”og hvis du kan finde nogen, der har købt et af mine billeder til en mindre pris, end jeg har sat, så må du tage billedet med dig helt gratis!” – Ikke mange kunsthandlere tør udstede den slags erklæringer i dag.

Som antikvitets-samler ved man nok, at det gælder om at købe tingene der, hvor man selv har mere forstand på tingene, end den der står og sælger – og det er ikke nødvendigvis særlig svært. Et godt råd fra en amerikansk forfatter lyder: ”En samler med nogen praktisk erfaring kan ved hjælp af læsning og ved at studere samlinger erhverve sig en indsigt, som gør ham i stand til hurtigt at drage konklusioner om tingenes alder og oprindelse. Specielt hvis han holder øjnene åbne og ørerne lukkede for den medrivende tungefærdighed, hvormed mange handlende ledsager en udvist interesse”.

Jeg luftede forleden en ide for en antikvitetshandler. Det drejede sig om at arrangere en række antikvitetskurser for de mange interesserede antikvitets-samlere, som gerne vil have et lidt bredere kendskab til branchen og dens produkter. Den handlende udbød forskrækket ”Nu skal folk jo heller ikke vide alt for meget!” – Jo de skal, men den seriøse del af branchen skal blot sørge for at være det skridt foran, som en god uddannelsesmæssig baggrund kan give.

Ovenstående artikel er oprindelig lavet som kronik til Jyllands-Posten, som bragte den i en lidt forkortet udgave søndag den 18. april 2004, men intet har gjort artiklens indhold uaktuel.

Andelskassen

er tæt på når du har behov for det

Ring og få en aftale, for sammen kan vi mere

Andelskassen MidtVest

Vilhelmsborgvej 38 Linde, 7600 Struer tlf. 87993735

En fis i en hornlygte

En bekendt viste mig en nyerhvervelse, hvis oprindelige anvendelse han var noget usikker på. Vi delte usikkerheden nogen tid, men havde dog en fornemmelse af, at det kunne have noget med lys eller ild at gøre f. eks. en lille ildkike, der gjorde det muligt at fragte ild udendørs, eller måske var det en transportabel håndvarmer, som i tidligere tider udførtes i mange forskellige udformninger og materialer.

"Nej, det er en tyvelygte"! forklarede en antikvitetshandler mig, og jeg fik øjeblikkelig god samvittighed over, at jeg ikke kendte til hverken navn eller brug af den slags.

Den kan sagtens bruges til ovennævnte formål, men den hedder nu også en blændlygte, eftersom afskærmningen kan varieres, således at det tællelys, som placeres i holderen i bunden, kan stråle mere ellers mindre uhindret, alt efter hvor legitimt et ærinde, man er ude i. Selvfølgelig var den netop derfor et nyttigt tyveredskab, dengang dette lyssky erhverv mest udførtes som natarbejde.

"Med en såkaldt tyvelygte, der kun var halvt opslået, trådte den gamle kone mig i møde", hedder det i en meget gammel fortælling, og romantikkens nationalskjald Adam Oehlenschläger lader sig citere for: "Er mine øjne dunkle uden klarhed som hornet i en tyvelygte"?

Altså var lyset i lygten på Oehlenschlägers tid ikke beskyttet af en glassylinder, sådan som lyset er i min bekendts nyerhvervelse, men derimod af en svært gennemskinnelig hornindsats.

Måske bringer Oehlenschläger os her på sporet af det ordspil, som endnu benyttes, når man skal udtrykke noget, som kun er en bagatel, nemlig den berømte fis – en lille lysestump – i en hornlygte. Den er ganske berømt den lille fis. Langt over 2000 svar gives der, når den efterlyses på Internettet.

